

Agata Krasowska (UWr)

Tytuł: Melancholia w biografiach prekariuszy

Abstrakt

Celem wystąpienia jest rozpoznanie obszaru związków kryzysu psychicznego jakim jest melancholia z doświadczeniem pracy zarobkowej, która jest niepewna, prekarna, charakteryzuje ją tymczasowość, elastyczność i niestałość. Kryzys psychiczny to doświadczenie utraty równowagi psychicznej spowodowane czynnikami zewnętrznymi lub wewnętrznymi, do których należą: utrata sensu życia lub systemu wartości, koncepcji własnej osoby. Kryzys jest konsekwencją na przykład kulturowej idei samorealizacji. A. Honneth wskazuje, że powszechna idea samorealizacji przekształca się w formę przymusu społecznego, a to wymaga od jednostek codziennej introspekcji, która wprost prowadzi do poczucia pustki. W tej sytuacji ludzie albo symulują autentyczność, albo popadają w depresję (Honneth 2004: 474). Zarówno depresja, jak stany lękowe, nerwice, przewlekłe bóle głowy mogą być konsekwencją przeżywanego kryzysu psychicznego, a które mogą mieć związek z pracą prekarną. Celem wystąpienia jest poszukiwanie tych związków, natomiast wstępne wnioski, które posłużyły mi do sformułowania powyższego problemu, są wynikiem badań przeprowadzonych w ramach grantu NCN pt. Młodzi pracownicy prekaryjni w Polsce i Niemczech: socjologiczne studium porównawcze warunków pracy i życia, świadomości społecznej i aktywności obywatelskiej (UMO-2014/15/G/HS4/04476) (por. Mrozowski, Czarzasty (red.) 2020). Na podstawie przeprowadzonych badań biograficznych można wysnuć wniosek, że młodzi sprekaryzowani pracownicy często cierpią na kryzysy psychiczne takie jak stany depresyjne i nerwice. Drugi projekt jest w fazie realizacji, to NCN OPUS, którego jestem częścią pt. „COV-WORK: Świadomość społeczno-ekonomiczna, doświadczenia pracy i strategie radzenia sobie Polaków w kontekście kryzysu post-pandemicznego”, finansowanie Narodowe Centrum Nauki, nr umowy UMO-2020/37/B/HS6/00479. Stąd główne pytanie badawcze brzmi: jak prekaryzacja pracy wpływa na doświadczenie kryzysu psychicznego oraz jak czyni to rzeczywistość covidowa? Na podstawie zastanych badań (Moscone i in. 2016, Benavides i in. 2000) można wywnioskować, że nie jest to pytanie o to, czy praca prekarna powoduje kryzys psychiczny, ale jak zmienia się doświadczenie pracy (Krasowska 2020) w kontekście prekarnych form zatrudnienia i kryzysu psychicznego, ale także w sytuacji zdeterminowanej przez Covid-19? Trzecim projektem jest projekt IDUB pt. „Doświadczenie kryzysu psychicznego u prekariuszy oraz w narracjach ekspertów”. We wszystkich trzech projektach realizuję wywiady biograficzne, toteż wystąpienie będzie zawierało analizę tego typu danych.

Słowa kluczowe: kryzys psychiczny, melancholia, depresja, prekaryjność, biografia

Nota o autorce (w tym: stopień naukowy, afiliacja, dane kontaktowe)

Agata Krasowska – socjolożka, adiunktka w Zakładzie Socjologii Pracy i Gospodarki w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Wrocławskiego. Jej zainteresowania badawcze oscylują wokół socjologii pracy, socjologii zdrowia psychicznego, teorii zmian społecznych, metodologii jakościowych (metoda biograficzna, autoetnografia, analiza tekstów pisanych – dzienniki, pamiętniki, autobiografie). Jest autorką artykułów m.in. dotyczących teorii podmiotowości, kwestii prekaryzacji pracy, społecznego konstruowania choroby psychicznej i kryzysów psychicznych a także dotyczących metodologii badań jakościowych.